

up. *Gal-n-ùtė*,⁴⁰ km. *Gal-n-ė*⁴⁰, *Gal-n-ių* km.⁴¹ Kaip ir Bresto srities (Драгічынскі р-н.) balos pavadinimas *Голь-ш-ына*, lauko pavadinimas *Голь-ш-ыны*⁴², tą patį *-š-* turi ir lie. up. *Gal-š-ià* (Ašmena, Galšios mstl., Beržūnos dš.), *Gal-š-ios* mstl.⁴³ bei, gal būt, la. valsčių sodybų pavadinimai *Gāl-š-i*, *Gal-s-enes*, vietovardis *Gal-s-ene*⁴⁴. Išlaikytas *u* ir, gal būt, *л* minkštumas leidžia manyti, kad šie Bresto srities mikrotoponimai gali būti kilę iš specifiškai lietuviško substrato. Be to, km. *Голь-н-іл* minkštumas leidžia manyti, kad ir šis pavadinimas gali būti lituanizmas.

Lietuvoje yra daugiau vietovardžių, kil-dintinių iš *gālas* negu iš *plikas*, *nuogas* ar *pan*.⁴⁵ Matyt, taip yra ir Baltarusijoje. Pavyzdžiui, Gomelio srities (Камарынскі р-н.) mikroto-

⁴⁰ LHD, p. 82, 209 šie vietovardžiai neetimologizuojami; dar žr. LUEV, p. 42.

⁴¹ LATS, p. 693.

⁴² МБ, p. 61.

⁴³ LUEV, p. 220.

⁴⁴ LV9 t. I(1), p. 294.

⁴⁵ Žr. LHD; LUEV; LATS, ir kt.

ponimui *Аð Гáла*⁴⁶ tikrai geriau tinka reikšmė „nuo galo“ negu „nuo pliko“. Šis mikrotoponimas, kaip ir Minsko srities Berezinos raj. balos ir šienaujamos pievos pavadinimas *Гал*⁴⁷, turi lytį, su kuria bendrinėje baltarusių kalboje nėra bendrinių žodžių, ir kildintinas tiesiog iš balt. *galas*.

Dėl ribotos recenzijos apimties kiti knygos autorių nepastebėti baltizmai čia nebeap-tariami, nes jų labai daug. Juos visus aptarti tegalima specialioje studijoje.

Knygoje atskleisti paplitę visoje Baltaru-sijoje baltiškos kilmės mikrotoponimai ir, jo-je sukaupia medžiaga patvirtina V. Sedovo nuo-monės apie didžiulį baltų substrato vaidmenį baltarusių tautos susiformavimui teisingumą.

Knyga apie Baltarusijos mikrotoponimus yra nemažas Baltarusijos vietovardinių lai-mėjimas, skatinantis ir lietuvius paskubėti iš-leisti atitinkamų darbų, kadangi senieji mikro-toponimai sparčiai nyksta.

V. Rimša

⁴⁶ МБ, p. 14.

⁴⁷ Ten. pat, p. 54.

A. Reķēnā, *Amatniecības leksika dažās Latgales dienvidu izloksnēs un tās sakari ar atbilstošajiem nosaukumiem slāvu valodās*. Rīgā, 1975, 707 p.

Šiais laikais, kai baltų kalbų tarmės ir šnektos dėl visuotinio tautų švietimosi paste-bimai niveliuojasi, šnektų leksika kinta labai greitai. Netekus daugelio ankstesnio gyvenimo realių, linkstama šnektose varyti iš gyvenimo vos ne iš visus leksikos klodus. Senoji karta, iš tradicijos pasyviai išlaikydama daugelį svarbių kalbos faktų, kiekvienam dialektologui gali suteikti medžiagos įvairių įvairiausiems tyrinė-jimams.

Antoņina Reķēna, žymi Latgalos latvių šnektų tyrinėtoja, iš ilgų klajonių po Kalupe, Liksnā, Nīcgalē, Vārkavā (prie pat Daūgpilio) kruopščiai surinko amatų leksiką ir išleido išsamų jos rinkinį ir nagrinėjimą.

Nors autorė jau pirmuoju sakiniu ypač akcentuoja svarbią kontaktų reikšmę (valodu kontaktų pėtišanai vienu no bagātājiem materiāliem var dot amatniecības leksika; p. 5), pabrėždama pavadinimu vien tiktai kon-taktus su slavų kalbomis, bet knyga yra siste-mingas ir išsamus šių „giliųjų“ augšzemnie-kų šnektų dalies leksikos tyrinėjimas, duodan-tis mokslui šnektų leksikos funkcionavimo vaizdą, parodydama žodžių sisteminius ryšius, išgvildendama gretimų tautų kalbų padarytą įtaką. Esama ir visai naujų latvių kalbos fak-

tų, savarankiškų etimologijų, džiugina gyvi, gražūs ir vos ne idealiai fonetine transkripcija užrašyti šimtų šimtai liaudies kalbos sakinių, brangių ne tik šitam tyrinėjimui, bet ir labai reikalingų visiems baltistams.

Skyrelyje „Isas ziņas par pētījamo are-ālu“ (p. 6–13) aprašoma šnektų plotas, gyven-tojų sudėtis, istorija ir labai trumpai šnektų fonetika. Nurodžiusi V. Rūķēs, M. Rudzītēs ir kitų dialektologų darbus, kur rašoma apie tų vietų fonetiką, knygos autorė beveik tuo tik ir pasitenkina – šnektų fonetikos vaizdą, pa-grindinius fonetinius dėsnius knygos vartoto-jui, ypač nelatvistui, sunkoka suvaikyti.

Iš skyriaus „Darba saturs un uzbūve“ sužinome, kad šis tyrinėjimas remiasi lenkų mokslininko K. Mošinškio metodu, t. y. et-nografijos ir kalbos mokslų tyrinėjimo prin-cipų derinimu (p. 14). Šitas metodas padarė studiją labai išsamią, aiškia ir įdomia ne vien tik kalbininkams. Žinoma, daugelis etnogra-fiškųjų aprašymų, citatų iš įvairių tos srities veikalų kiek išplėtė darbą, bet aiškumo padarė daug kur. Tas metodas baltų kalbotyroje pritaikytas bene pirmą kartą ir leido kruopščiai gi-lintis į kiekvieną žodį, žodžių grupę ar leksi-

kos posistemį. Daugybė piešinių leidžia suvokti kiekvieną daikto detalę konkrečiai.

Didžiausią knygos dalį sudaro skyrius „Amatniecības leksikas tematiskās vārdu grupas“ (p. 26–527), kurį sudaro teminiai statybos (pastatų, įrankių, daiktų), valstiečio įrankių, įnagių, apavo, drabužių ir kt. pavadinimų žodynėliai, kurie gana smulkūs ir labai detalizuoti. Struktūra yra tokia: pateikiamas žodis, transponuotas į bendrinę kalbą, po to tarminė forma, šnektų sakiniai, etimologija, žodžio geografija, žodžių junginiai, jei tokie yra bent kiek pastoviau vartojami. Šitokia yra griežtai visur išlaikoma knygos sandara.

Šnektų sakinių gausumas rodo autorės didelį įdėtą darbą. Tai, kaip jau minėta, yra sunkiai įkainojama knygos vertė. Fonetine rašyba pateikti pavyzdžiai yra labai vertingi, nes autentiškos latvių šių dienų šnektų medžiagos turime nedaug. Tyrinėjimuose (J. Endzelynas, A. Breidakas ir kt.) latvių šnektų formoms pateikiamos beveik vien tik transponuotos ar net išverstos į bendrinę kalbą (pvz., augšzemniekų sangražinės formos *nasapl'ieš* dažniausiai rašomos *neplēšies* ir t. t.)¹. A. Reķēnos surinkta ir pateikta medžiaga gerokai pagyvins visą dabartinę latvių dialektologiją. Daugiausia yra užrašyta sakinių iš Kalupės, o iš kitų vietų tik šiek tiek (tai kiek vienpusiška). Beveik vien tik Kalupės šnektos tarimo pavyzdžiai yra išskeliami po transponuotosios lyties, o kitų, ypač Vārkavos, retai paminimi. Čia autorė, matyt, nenorėjo išplėsti darbo.

Transponavimas į latvių bendrinę kalbą nekelia didesnių abejonių. Gal tik transponuota lytis *motks*, *motka* šalia latvių *mātkas* ir tų šnektų dėsnių *a > o* išrodo neįtikimas, tuo labiau, kad latvių bendrinė kalba trumpąjį *o* turi tik tarptautiniuose žodžiuose. Apskritai, reikėjo daugiau gilintis į nedėsningus, kaip išrodo, fonetikos pakitimus (į morfopenimus dialektizmus), plačiau paaiškinti ir pagrįsti *akminis* (p. 37), *akmiņarats* (p. 392), *asminis* (*esminis*) (p. 53), *škiemini* (p. 387) formato *-in-* transponavimą formose, visą darybą pagnrinėti, nes ta formanto „byla“ tęsiasi. A. Reķēnos surinkti nauji faktai turėjo padėti įrodyti vieną ar kitą teoriją (kitas formanto

¹ Žr. A. Breidaks. – „Baltistica“, 1968, t. IV, p. 281: „Augšzemnieku dialekta latgaliskajās izloksnēs tātāt kā lietuviešu valodā, atgriezeniskā morfēma atrodās starp priedēkli un refleksivā verba sakni. Lai novērstu dažādu rakstību, mēs, pārceļot rakstu valodā refleksīvos verbus, šo morfēmu, tātāt kā K. Mīlenbahs un J. Endzelīns, rakstām vārda beigās“.

sudaromasis balsis ar dėsninga fonetika *e > i* tarp sonantų). Galima buvo netgi specialų skyrelį „Morfofoneminiai dialektizmai“ parašyti, nes tokių atvejų, tur būt, yra ir daugiau.

Etimologijos daugiausia remiasi Endzelyno – Mūlenbacho, Fraenkeliu, Vasmerio žodynų medžiaga ir išvadamis. Kai kur yra ir visai naujai etimologizuojama. Autoriui kruopštumo galima kartais pavydėti. Vienur kitur tik reikia suabejoti kokia išvada, pačia etimologijos esme, susiejamos formos taisyklingumu. Pvz., Kalupės *smāļainē* (p. 30) abejotinai transponuojamas *smāļainis* (nors čia *e > a*) ir susiejamas su *smola* „smala“, bet ne su latvių *smēli*, lietuvių *smela* (žr. Frn W842); latgalių *bālka* (p. 32–33) kildinama iš rusų балка, o bendrinės kalbos *baļķis* (ir lietuvių *bālkis*) iš vokiečių žemaičių *balke-* vieno žodžio variantų kildinimas iš skirtingų šaltinių šiuo atveju kažin ar pagrįstas²; formai *bluķis* (p. 33), geriau atitinka lietuvių *blūkis*, o ne *blūkas*; lietuvių forma yra *nuodėgulys*, ne *nūodėgulys* (p. 96); latvių *pušu* (*duravys iz d'īveju pušu*) sietinas su lietuvių *pusiū*, ne *pusiū* (p. 145); *palūdzņiks* yra aiškios latvių darybos žodis – priesaga *-nieks* čia kažin ar sietina su slavų *-ник* (p. 157); tas pat yra ir su žodžiu *palāunīks* „pelaunieks“, kur sunku įžiūrėti slavų tiesioginę įtaką (p. 179).

Knygoje labai įdomus yra toks autorės iškeltas dalykas. Daugeliu atvejų pateikiami keli vienos reikšmės žodžiai, iš kurių vienas yra skelbiamas atėjęs iš bendrinės kalbos. Tas gali būti, bet dažnai fonetika yra dėsningai augšzemnietiška, lyg tai nuo seno buvę vartojami tose šnektose: *dzānsyksna*, bendrinės kalbos *dzensiksna* (p. 79); *gūlbūvē* | *gūlbūvē*, bendrinės kalbos *gulbūve* (p. 131); *piļīkamāis*, bendrinės kalbos *pieliekamais* (p. 164); *skrud'ērs*, bendrinės kalbos *skroderis* (p. 425) – šis žodis žinotas jau J. Kurmino laikais, kai bendrinės kalbos įtaka buvo labai menka ar jos visai nebuvo; *kūrpi* | *riņiks* || *kūorp* | *i* | *riņiks*, bendrinės kalbos *kurpnieks* (p. 498–499), plg. tose šnektose aktyviai vartojamą žodį *kūrpiš* || || *kūorpiš* (p. 507); *pazūļa*, bendrinės kalbos *pazole* (p. 513), plg. šių šnektų žodį *binzūļa*, kuris knygoje jau nelaikomas atėjęs iš bendrinės kalbos (p. 515). Čia yra svarbi problema. Jei šie žodžiai laikomi atėję iš raštų, tai reikėjo specialiai parašyti, kad jų fonetika pritaikoma prie šnektos sistemos, vadinasi, šnektos yra dar tokios gyvybingos, kad fonetiniai dėsniai dar tebeveikia. Šitokio nagrinėjimo knygoje

² Plg. V. Urbučio kritiką dėl aut. nuomonės apie žodžio *pylē* „skirtingą“ kilmę. – „Baltistica“, 1967, t. III, p. 234.

nesant, autorės teiginius apie kai kurių žodžių atėjimą iš bendrinės kalbos reikėtų laikyti kiek aprioriškais. Čia dėl tų fonetinių dėsnių veikimo galima manyti seniau paraleliai egzistavus visų latvių vartojamą žodį ir naują slavų skolinį, kurie ilgainiui, dėl latgalių šnektų ir spaudos persekiojimo ir slavų gyventojų tose apylinkėse daugėjimo (tai buvo Vitebsko gubernija), matyt, ėmė daugiau įsigalėti. Tokių dalykų ypač turi žemaičių šnektos. Pvz., pietų žemaičiuose varniškiuose (dūnininkuose) pasyviai vartoti buvo žodžiai *budŷnė, skārda*, kuriuos, galima sakyti, buvo išstūmę skoliniai *pāgrabas, blēka*. Bendrinės kalbės dabar pažadinti, šie žodžiai imti vartoti daug aktyviau. Fonetikos dėsnių taikymu naujesiems žodžiams šios žemaičių šnektos yra labai „atsargios“: lietuvių dvibalsiai *ie, uo*, pavyzdžiui, naujuose žodžiuose labai retai vienbalsinami, net neatsižvelgiant į aktyviai vartojamus tos pat šaknies žodžius: *svī'sti / svī'stē*, bet *sviēdīnī's / sviēdēnī's*, *vī'tā*, bet *viētīnī's / vietinis*, *vī'skelī's / vī'skelis*, bet *viēšas, puōšī's / puōštī's*, *ūose / ūose* ir t. t.³ Žemaičius lyg ir paremia vienas A. Reķēnos pateiktas faktas — lituanizmas yra tariamas *piršcūks* (p. 428), o paveldėtas žodis užrašytas *p'iersc* (p. 493). Taigi šiuo atveju problemų kyla labai daug, ir tai, tur būt, autorė spręs atskiru kokių straipsniu, suteikdama šiai baltų dialektologijos temai naujų faktų ir minčių.

Šiame skyriuje pateikusi apie 1440 žodžių (leksemų), patikslinusi jų geografiją, išaiškinusi kilmę, autorė visas mintis toliau apibendrina. Knygos antroji dalis yra „Latgalės dienvidu izlokšņu amatniecības leksikas iss raksturojums“ (p. 528—613). Čia plačiai nagrinėjama šios leksikos etimologinė diferenciacija. Matoma, kad iš tos daugybės žodžių tik 623 leksemos yra paveldėtos. Tai indoeuropiečių leksikos palikimas (*dubt, akmins, ass, pads* ir kt.), baltų-slavų bendrosios leksikos žodžiai (*dzēlži, virss, liēt, auls, siēts, vārti* ir kt.), baltų leksikos sluoksnis (*luōgs, dirža, kaūstīt, zlaukts* ir pan.). Didžiausia dalis iš paveldėtosios leksikos yra latviški žodžiai. Trumpai apžvelgiama paveldėtosios leksikos daryba: priesagos (jos išskiriami pagal priebalsių grupę ar formanto garsų junginį — priedeklį ar *-kl-, -tur-, -tav-, -tāj-* ir t. t., panašiai kaip P. Skardžiaus „Lietuvių kalbos žodžių daryboje“), priešdėliai aprašoma balsių kaita (*vārs, pārvārs — vērt, diēgt-daīdzīt*).

Plačiau nagrinėjama skolintoji leksika. Autorė teisingai pastebi, kad „tieši amatniecī-

³ Plačiau žr. Z. Zinkevičius. Lietuvių dialektologija. V., 1966, p. 86.

bas leksika ir viena no tām tematiskajām vārdu grupām, kurā visvairāk atspoguļojas dažādu valodu kontakti“ (p. 538). Pagal tai, iš kokios kalbos yra atėjęs žodis, skiriami 490 slavizmai, 173 germanizmai, 39 lituanizmai, 5 ugrofinių žodžiai.

Gausiai slavizmų atsiradę dėl glaudžių kontaktų su rusais, baltarusiais, lenkais. Dėl buvusių ypatingų Latgalos sąlygų čia didelė dauguma darbo įnagių (ypač amatininkų), keliavimo priemonių, pastatų dalių, drabužių pavadinimų yra slaviški. Kontaktai buvę retai kada abipusiai, bet yra skolinimosi atvejų ir iš latvių leksikos. Autorė nurodo baltarusių (taip pat ir rusų šnektų) žodžių *жлукта, пуня, свіпец, аруд* ir kt., kuriuos mūsų kalbininkai (E. Grinaveckienė, J. Laučiūtė, V. Urbutis, A. Sabaliauskas) paprastai laiko lituanizmais, o A. Reķēna linkusi manyti (p. 545), kad čia ir latvių šnektos yra tam tikru mastu prisidėjusios. Dėl *пуня, свіпец, аруд* nieko negalima prieštarauti, bet žodžio *жлукта* fonetika (priebalsis *ž*) rodo, kad tai daugiau siejasi su lietuviais *žlugtas, žlūgtis*, negu su latvių *zlukts*. Dalį slavizmų šios šnektos yra įgavusios per lietuvių kalbą. Žinoma, slavizmų skaičius gali šiek tiek keistis, jei mes žodžius *smajāinis* (ar ne *smelāinis*?), *bālka* (p. 551 yra *bēlka*) ir kt. laikysime kitaip atsiradusius, bet tai esmės nekeičia. Gaila, kad knygoje nėra aprašyta morfologiškas skolinių prisitaikymas šnektose, nors autorė specialiai šį klausimą yra nagrinėjusi nemažu straipsniu⁴, tačiau čia lyg ir neišryškintas šnektų gyvybingumas, sugebėjimas daliai skolinių suteikti latvišką priesagą, priešdėlį, pakeisti giminę. Žodžius *plotnieks, čepelnieks* (lie. *čepelniņkas*), *zātacnieks, kašele* (liet. *kašėlė*, ar ne lituanizmas, per lietuvių kalbą atėjęs slavizmas?) ir kt. kartais geriau būtų laikyti hibridais, gavusiais latvių kalbos priesagą. Reikėjo sykais daugiau panagrinėti skolinių fonetiką, pvz., *šnurāuka* atitinka lietuvių *šniūrāuka*, nes slavų kalbų — lenkų *sznurówka*, baltarusių *шнуроўка* turi kitą šaknies priebalsį (p. 562).

Skolinių iš germanų kalbų yra daug mažiau, juos dažnai turi visos latvių šnektos ir bendrinė kalba. Čia esama darinių su latviškomis priesagomis, priešdėliais, ir tai rodo šių šnektų sugebėjimą pritaikyti žodį prie savo fonetinės ir morfologinės sistemos: *dzimsauniek, slimestuvis, škūrstinis, musturāinis* ir t. t.

⁴ Реķена А. Фонетическая ассимиляция локальных и интернациональных заимствований в говоре Калупе. — В кн.: Труды Прибалтийской диалектологической конференции. Тарту, 1970, p. 40—60.

Lituanizmu šios augšzemnieku šnektos turi nedaug. Tai *pakele*, *pažags* (p. 233 jis laikomas LKŽ redaktorių pavyzdžiu pasiskolintu žodžiu iš lenkų *pożoch*, bet tai yra siaura tarmybė — ar ne iš Vilniaus krašto — ir galėtų rodyti jo lietuviškumą)⁵, *pirščuks*, *sprungulis* ir t. t. Čia nurodomi ir tie žodžiai, kurie yra slaviškos kilmės, bet atėjo iš lietuvių kalbos: *abļa*, *abļavuôt*, *čerkazs*, *ļita* ir kt. (šalia *šņūors*, *šņūrks* turētu būti ir minėtoji *šņurāuka*).

Po trumpo skolinių iš estų kalbos paminėjimo autorė kalba apie hibridus („Hibridformas“). Jais yra laikomi mūsų minėti ir autorės lyg ir skoliniais anksčiau laikyti žodžiai su latviškomis priesagomis *būlvinieks*, *zābacnieks*, *apakšklēita* ar net žodžių junginiai *lielā ķērzine*, *zalie cegli* (o tai abejotina, nes tai nėra kokie sustingę junginiai).

Dialektologams ypač įdomus ir reikalingas yra didelis skyrius „Leksiskie dialektismi“. Autorė laikosi dabar visur įsigalinčio dialektizmo, kaip tiksliai tarmėse vartojamo žodžio su apibrėžtu arealu sąvokos (plg. mūsų kalbinėje literatūroje šmėkščiojantį dialektizmo apibrėžimą, paimtą iš Achmanovos, kur pabrėžiamas tarmių žodžio vartojimas grožinėje literatūroje⁶). Leksiniai dialektizmai autorės suprantami specifiškai šnektų žodžiai: a) kurių šaknų nėra bendrinėje kalboje; b) kurie yra vadiniai iš bendrų visai tautai žodžių, bet su kitais afik-

⁵ Į tai dėmesį yra atkreipusi E. Grinaveckienė, žr. dar LKK XVI 186.

⁶ E. Jakaitienė. „Mūsų kalba“, 1975, Nr. 1, p. 49.

sais ir naujomis reikšmėmis; c) bendrinėje kalboje ir tarmėse vartojami vadiniai, kurie turi skirtingus afiksus; d) kurie yra skirtingos fonetikos. Pastaraisiais dviem atvejais autorė, tur būt, nevisai teisi, nes iš tiesų čia minimi fonetiniai ir darybiniai dialektizmai laikomi leksiniais. Kiek žinoma, leksiniai dialektizmai turi reikšti naują sąvoką, todėl fonetika ir iš dalies daryba to daryti negali.

Įsigilinsi autorė nagrinėja semantinius dialektizmus (p. 582–588) žodžių reikšmių kitimą, platinimą, siaurėjimą. Čia yra labai daug bendrumų su lietuvių tarmėmis, todėl šitas poskyris kelia daug problemų ir minčių ir lietuvių dialektologams.

Knygos gale pridėta nagrinėjamų žodžių rodyklė, didžiulis literatūros sąrašas, santraukos rusų ir anglų kalbomis taip pat yra svarbu.

A. Reķēnos knyga yra didžiai vertinga tiek surinkta tarmių mėdžiaga, kurios, N. Tolstojaus žodžiais tariant, mums labai dar trūksta, tiek apgalvotomis išvadėmis, turinčiais apibendrinimais. Ypač ši knyga reikalinga būsimajam latvių tarmių žodynui, kuris iš čia įgaus gana daug unikalių medžiagų. Lietuvių kalbininkams, tokių monografijų neturintiems ir net neužsiplanavusiems turėti, tai geras pavyzdys, kaip reikia gilintis į šnektų leksiką, ją skelbti, nagrinėti, klasifikuoti ir tyrinėti. Gimtosios kalbos meilė, pagarba šnektų atstovams, preciziškai užrašyti ir pateikti liaudies kalbos sakiniai yra labai mielas šios labai įdomios ir be galo vertingos monografijos bruožas.

V. Vitkauskas

Silvijas Raģes piemiņai (1928.2.XI – 1976.20.VII)

1976. gada saulainā 20. jūlija diena latviešu valodnieku saimei bija viena no pašām tumšākajām — smaga slimība atņēma darbīgu, erudītu mūsu valodas pētnieci un kopēju — Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas A. Upīša Valodas un literatūras institūta vecāko zinātnisko līdzstrādnieci filoloģijas zinātņu kandidāti Silvijū Raģi.

Kopš 1952. gada, kad pēc Rīgas pedagoģiskā institūta beigšanas Silvija Raģe iestājās LPSR ZA Valodas un literatūras institūta aspirantūrā, viņa latviešu valodniecībā aiz sevis atstājusi raženu darbu vālu.

Silvija Raģe bija daudzpusīga valodniece ar plašu interešu loku un lielām zināšanām, bet vistuvākā viņas sirdij bija dialektoloģija. Ar 1955. gadu, kad par triju Ziemeļvidzemes robežizlokšņu (Valkas, Lugažu un Ērģemes) pētījumu viņa ieguva filoloģijas zinātņu kandi-

dāta grādu, S. Raģes plašā zinātniskā darbība latviešu dialektu izpētē isti tikai aizsākas, galvenokārt koncentrēdamās izlokšņu leksikas pētīšanā virzienā. Silvija Raģe atdzīvināja kādreiz sāktu, bet apstāvētu latviešu valodas apvidvārdu vākšanas darbu, izstrādāja šā darba zinātniskos un metodiskos principus („Instrukcija apvidvārdu vācējiem“ R. 1963) un prata iesaistīt šai darbā daudzus jo daudzus entuziastus — brīvprātīgos valodas materiālu vācējus no dažādiem Latvijas novadiem. Ar viņas iniciatīvu institūtā izveidoja apvidvārdu pētītāju grupu, ik gadus organizēja ekspedīcijas apvidvārdu vākšanai, viņas vadībā jaunie zinātnieki izstrādāja disertācijas gan par izlokšņu leksikas pētīšanu un leksikogrāfiskās apdares vispārīgajiem principiem, gan par atsevišķu leksikas tematisko grupu lietojumu izloksnēs.